

שיחה

יצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

כניסת שבת 5:46

יציאת שבת 6:44

פרשת נח, מרחשון תשע"ו   שנה שלושים ושבע, גליון מס' 2

גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המחלקה לתרבות תורנית

אברהם

"אך בשר בנפשו דמו, לא תאכלו" (ט, ד)

אחת משבע המצוות שהצטוו בה בני נח, היא מצוות "אבר מן החי". בגמרא (סנהדרין נ, ב) למדנו: "ישר מצוות נצטוו ישראל במרה, שבע שקבלו עליהן בני נח והוסיפו עליהן: דינון, ושבת וכיבוד אב ואם". יוצא אפוא, שאיסור "אבר מן החי" - חל על ישראל, כבר מהציווי שחל על בני נח. אף על פי כן, אין מצווה זו מננית במניין המצוות בפרשתנו, אלא בפרשת ראה, על הפסוק: "ולא תאכל הנפש עם הבשר" (דברים יב, כג).

החינוך, המזכיר מצווה זו בפרשת ראה (מצווה תנב) אומר: משךשי המצנה: כדי שלא ללמד נפשנו במדת האכזריות, שהיא מדה מגונה ביותר, ובאמת שאין אכזריות בעולם - גדול[ה] ממי שיחתוך אבר או בשר מבעל חיים בעודו חי לפניו ויאכלנו". משמע, שניתן לתלות את איסור "אבר מן החי" בצער בעלי חיים. כנגד זה, אנו מוצאים בגמרא (ברכות לג, ב): "האומר על קן ציפור יגיעו רחמיך... משתקין אותו" ובהמשך, ממשקת הגמרא ואומרת: "מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינו אלא גורת". אם אכן הסיבה לאיסור "אבר מן החי" - איננה צער בעלי חיים, מהו אם כן תכליתו של האיסור? מה גם שהרי הותרה אכילת בשר בכלל! **החינוך** בהמשך לדבריו אומר: "התועלת הגדולה[ה] לנו בקטנתנו המדות הטובות ונתרחק מן הרעות, כי הטוב - נקבע בטוב, והאל-הטוב חפץ להיטיב ולכן יצא עמו לבחור בטוב". כלומר, הצורך באיסור אכילת "אבר מן החי" - איננו בתועלת שיש לבעל החיים, או בעניין צער בעלי חיים, אלא בהקניית תכונות אופי חיוביות לאדם. כך גם אומר **הרמב"ם** ("מורה נבוכים", חלק שלישי, מח): "ואמנם, טעם 'אבר מן החי' הוא היותו מקנה ומלמד אכזריות". העולה מדברי הרמב"ם, כמו גם מדברי החינוך הוא, שטעם האיסור ב"אבר מן החי" - אינו טעם שבגרימת צער לבעל החיים, אלא עידון ותיקון האדם.

יתר על כן, "**בידי החזקה**" (מאכלות אסורות ה, א) אומר **הרמב"ם**: "מפי השמועה למדו, שזה שנאמר בתורה ילא תאכל הנפש עם הבשר" לאיסור אבר מן החי, ועל אבר מן החי הוא אומר לנו 'אך בשר בנפשו דמו, לא תאכלו', ואיסור אבר מן החי נוהג בבהמה, חיה ועוף, בטהורים אבל לא בטמאים". משמע, שסיבת הציווי הוא מצוות חי ולא צער בעלי חיים, שהרי אילו הייתה הסיבה "צער בעלי חיים", היה צריך לחול האיסור גם על בעלי חיים טמאים, כפי שאנו מוצאים אכן בירושלמי (נזיר נד): "האוכל אבר מן החי מן הטהורים, יהיה חייב שתיים: משום ילא תאכלו כל נבילה; ומשום ילא תאכל הנפש עם הבשר". מעתה, האוכל אבר מן החי מן הטמאים, יהא חייב שלש: משום ילא תאכל כל נבילה; ומשום ילא תאכל הנפש עם הבשר; ומשום ימבשרם לא תאכלו".

העולה מתוך הדברים הוא, שכל המצוות הנוגעות לאכילת בשר והנראות לכאורה נובעות מתוך צער בעלי חיים, סיבתן האמיתית - אינה צער של בעל החיים, אלא ציווי חי. המטרה בציווי חי היא, נטיעת מידת הרחמים באדם מישראל. שהרי כאשר האדם מפחית את צערו של בעל החיים, הוא מסגל לעצמו את אחת מדרכיו של הבורא יתברך "ירחמו על כל מעשי" (תהלים קמה, ט).

נפתלי יערי

גליון זה מוקדש לע"נ ר' חיים שמואל ב"ר נפתלי יערי ז"ל
במלאת חמישים שנה לעלייתו לגני מרומים, נלב"ע ט' במרחשון תשכ"ו
ולע"נ משפחות וזר וולדה ומינדוס שנספו בשואה הי"ד

כמו כן מוקדש גליון זה על ידי ר' יוסף בודנר נ"י
לע"נ אחיו, ר' נפתלי ב"ר מנחם מנדל בודנר ז"ל, נלב"ע ה' במרחשון תשס"ה

תנצב"ה

לאורם נלך / עורך: נפתלי יערי

הרב אהרן אלימלך בר-שאו

יום פטירתו י' במרחשון

נולד בירושלים, למשפחת שאוליון החב"דית. גדל בשכונת "קרית משה". למד בישיבת "עץ חיים" ובישיבת חברון. התקרב לראי"ה קוק ונהג להשתתף בסעודה שלישית שערך בישיבת "מרכז הרב". בתקופה מסיימת, מסר שיחות מוסר לקבוצה מתלמידי ישיבת חברון, שהייתה מעוניינת לשמוע שיעורים ושיחות מוסר בעברית דווקא ולא ביידיש, כפי שהיה נהוג שם אז. רוחה של ישיבת חברון ניכרת בספריו ויש ממאמריו המהווים, במידה רבה, עיבודים של שיחות הסבא מסלבדוקה, רבי נתן צבי פינקל, ששמע. בשנת תשי"ג, נבחר להיות הרב של "שדה יעקב" ובשנת תשי"ט עבר לרחובות ללמד בישיבת קלצק, שהתאחדה מאוחר יותר לישיבת הדרום. לרחובות הגיעו עמו גם כמה מתלמידיו בישיבת חברון. בשנת תשי"א נבחר לרבה הראשי של רחובות. פעל לחיזוק היהדות בעיר, ובפרט שמירתה הציבורית של השבת, יצר סביבו חוג של זוגות צעירים וזים את הקמתו של בניין הרבנות, שאותו שאף להפוך למרכז רוחני הכולל ספריה תורנית עשירה. לימד בישיבת "כרם ביבנה" ובישיבת הדרום. כיהן כחבר בוועדה לענייני חינוך של הרבנות הראשית ועסק רבות בענייני חינוך. היה חבר בחבר הרבנים של הפועל המזרחי ובמקביל חבר הטאמנים של החינוך העצמאי של אגודת ישראל. אנשי הקיבוץ הדתי התייעצו בו רבות, נמנה עם הכותבים ב"אנציקלופדיה התלמודית".

כחניך סלבדוקה, הדגיש את גלות האדם, את יכולותיו ואת חובתו להמשיך ולהתעלות במשך חייו. בנוגע ללימוד התורה אמר: "תפרש את התורה כמיטב הבנתך ובכל שיטה הנראית לך נכונה – ובכל שנקודת המוצא שלך היא האמונה השלמה בתורה מן השמים". כאשר נשאל על היחס בין התורה למדע, השיב, כי קביעותיו של המדע הן בגדר ספק, בעוד האמת התורנית היא ודאית. ראה ערך חיובי בעבודה ובמלאכה, ועודד את העוסקים בה.

את הכפירה שייך לתחום המידות והתכונות, כמקובל בקרב בעלי המוסר. את חוקי הקורבנות הסביר כביטוי חינוכי לרגש הפנימי כלפי הבורא, הדומה ביסודו למחוות הנהוגות בין בני אדם, כנתינת פרחים או הענקת שי. בדרך דומה פירש את הרצון להחמיר מעבר לדרישות ההלכה, כהבעה של רגש האהבה כלפי ה', הדומה ביסודו לאהבה שאותה רוחש אדם לבני משפחתו ולחבריו. את ערכי הצניעות, בייחוד את חובת כיסוי ראשה של האשה, נימק בצורך הפנימי להימנע מחשיפה פומבית של דברים שכלפיהם חש האדם רגש אישי עמוק ואינטימי. כמי שחי בתקופה שבה תפסו הרעיונות השיתופיים מקום מרכזי, הוא מתייחס גם לשאלת הרכוש הפרטי. הוא מצביע על כך, שבמקורות ניתן למצוא הן את הגישה המחייבת את השמירה עליו והן הרואה בו חריגה מטבע הבריאה.

מידת ישראל הייתה בעיניו הזדמנות גדולה שעליה יש לשמוח ולברך. את העשורים הראשונים של המדינה, ראה כפתחה של תקופה רבת סיכויים מחד גיסא, וסיכונים מאידך גיסא. כתב, כי השואה באה מהקב"ה, שכבר הזהיר בתורה מפני אסונות העלולים להתחולל. עם זאת, שלל את הנוהג, שהחל מתגבש בבתי הכנסת של הקיבוץ הדתי, לקרוא בתורה בברכה ביום העצמאות, מסיבות הלכתיות. נפטר בפתאומיות ב"י במרחשון ה'תשכ"ה, בגיל חמישים ואחת, מהתקף לב.

חבל על דאבדין ולא משתכחין

לקוראינו: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

בסיוע כולל
"י"ד ברודמן"
רחובות

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל י"ד ברודמן ללימודי הוראה ודיינות, בית שפירא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות טל. 08-9475106

